

วิจัยเชิงคุณภาพ

เรื่อง

เจ้าพ่อมอดินแดง : ความเชื่อของนักศึกษา บุคลากร

มหาวิทยาลัยขอนแก่น หมู่ 16 ตำบลในเมือง อําเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ผู้author

รศ.ดร.น้ำพันธ์ พรมพันพิริยะ

โดย

1. นายพิพัฒน์	วิรุณปีกนี	513080259-8
2. นางสาวเบญจวรรณ	กรวงศ์โพธิ์	513080263-7
3. นางสาวรัตนาพร	วงศ์ศักดิ์	513080277-6
4. นางสาวอธิตา	ชาญชรา	513080281-5
5. นางสาวรัตนนา	วินทะไชย	513080280-7
6. นางสาวสุภาวดี	นิจุตส่าห์	513080303-1
7. นางสาวสุกาวดี	ปิงแกล้ว	513080305-7
8. นางสาวอัจฉราพร	ธรรมมุต	513080312-0

จำนวนหน้า 15
จำนวนหน้า 13
งานวิจัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของรายวิชา 420 370

ระเบียบวิธีวิจัยเพื่อการจัดการการพัฒนาสังคม ภาคปลาย ปีการศึกษา 2552

หลักสูตรการจัดการการพัฒนาสังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

คำนำ

รายงานการวิจัยเชิงคุณภาพ เรื่อง เจ้าพ่อมดินแดง : ศรีท่านและความเชื่อของนักศึกษา
บุคลากร มหาวิทยาลัยขอนแก่น หมู่ 16 ตำบลในเมือง อําเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น รายงานฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของรายวิชา 420 370 ระเบียบวิธีวิจัยเพื่อการจัดการพัฒนาสังคม 1 หลักสูตรการจัดการการพัฒนา
สังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ภาคปลาย ปีการศึกษา 2552

การศึกษาในครั้งนี้มุ่งเน้นศึกษา ประวัติความเป็นมาของเจ้าพ่อมดินแดง ความเชื่อในการนับถือ
ของเจ้าพ่อมดินแดง ของนักศึกษาและบุคลากร ภายในมหาวิทยาลัยขอนแก่น ความสัมพันธ์ระหว่าง
มหาวิทยาลัยขอนแก่นกับเจ้าพ่อมดินแดง ตั้งแต่ติดต่องานวัน ผู้ศึกษาได้ใช้ความรู้ความสามารถที่มีอยู่
อย่างเต็มที่ในการศึกษาและสำรวจผลการศึกษาฯลฯ สำหรับเป็นรายงานการวิจัยเล่มฉบับนี้

ผู้ออกแบบงานวิจัยเป็นอย่างที่ช่วงเวลาของการวิจัยเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อ นิสิต นักศึกษา ครุ อาจารย์
ตลอดจนผู้ที่สนใจต้องการศึกษาข้อมูลในเรื่องนี้ มากที่สุด และหากว่ารายงานการวิจัยฉบับนี้มี
ข้อคิดเห็นใดๆ ก็ตาม ขออภัยและขอรับข้อคิดเห็นนั้น เพื่อนำมาปรับปรุงให้รายงานการศึกษามี
ความสมบูรณ์ในโอกาสต่อไป

คณะศึกษา^๑
กุมภาพันธ์ 2553

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัย เรื่อง เจ้าพ่อนอดินแดง . ความเชื่อของนักศึกษา บุคลากร ภายใน มหาวิทยาลัยขอนแก่น หน้า 16 ค้านกล่าวเมือง อันเกอยเมือง จังหวัดขอนแก่น จะไม่สำเร็จอุ่ล่วงໄไปได้ รับความช่วยเหลือ ความอนุเคราะห์ และการสนับสนุน จากบุคลากร เป็นขอเสนอพระคุณบุคคลที่มีส่วน เกี่ยวข้องในการทำงานวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณ รศ. ดร. นิวัฒน์ พรมหมักพิจ อาจารย์ที่ปรึกษารายการวิจัย และ พนิว ที่ช่วยแนะนำ ข้อดีและข้อเสียที่ถูกต้อง ช่วยอ่านแบบนำเสนอเบื้องต้น รวมทั้งอภิปราย วิจารณ์ เสนอแนะ เพื่อปรับปรุง แก้ไขรายงานให้ดีขึ้น

ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่หอขอหมายเหตุ สมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยขอนแก่น อาจารย์ และ นักศึกษาทุกท่าน รวม ไปถึงบุคลากรทุกท่านที่กรุณาให้ข้อมูลในการทำวิจัย

ขอขอบพระคุณพระคุณที่ เอ็ม นายอนุวัฒน์ หลักพิพิธ ที่รับให้ทำแบบนำเสนออนุเคราะห์ด้วยการทำวิจัย เพื่อให้เป็นกรณีศึกษา

ขอขอบคุณเพื่อนๆนักศึกษาฯ การจัดการการพัฒนาสังคม ชั้นปีที่ 2 ทุกคน ที่ช่วยวิจารณ์ และ ให้ ข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นการปรับปรุง ในรายงานการวิจัยฉบับนี้ให้อุดต้องและมีเนื้อหาครบถ้วนสมบูรณ์

และสุดท้ายนี้ขอาราธนาคุณความดีที่ทุกท่าน ได้มีส่วนร่วม และ เกี่ยวข้องในรายงานการวิจัยฉบับนี้ ให้มีความจริงรุ่งเรือง และ ขออานาจถึงทักษิณชื่อของค์เจ้าพ่อนอดินแดงช่วยคุ้มครองปกปีกไว้ก่อนท่าน ตลอดไป

กฤษฎีกา
กุมภาพันธ์ 2553

สารบัญ

	หน้า
มีด้วย	๑
กิตติกรรมประกาศ	๒
สารบัญ	๓
 บทที่ ๑ บทนำ	 ๑
๑. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๒. ค่าตามในการวิจัย	๒
๓. วัตถุประสงค์	๒
๔. ผลที่คาดว่าจะได้รับ	๒
๕. ขอบเขตในการวิจัย	๓
๖. นิยามศัพท์เฉพาะ	๓
 บทที่ ๒ การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	 ๔
๑. แนวคิด / ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	๔
๑.๑ แนวคิดความเชื่อ	๔
๑.๒ แนวคิดโภการกิจคณ์	๗
๑.๓ แนวคิดพื้นที่และเวลา	๙
๑.๔ แนวคิดนิเวศวิทยานุមติ	๑๐
๒. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๑๒
 บทที่ ๓ ระเบียบวิธีวิจัย	 ๑๔
๑. หน่วยที่ใช้ในการวิเคราะห์	๑๔
๒. พื้นที่ในการวิจัย	๑๔
๓. ผู้ให้ข้อมูล	๑๔
๔. ระยะเวลาในการวิจัย	๑๔

บทที่ 1 การเก็บรวบรวมข้อมูล	14
การเก็บรวบรวมข้อมูล	14
การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เครื่องมือ	16
การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เครื่องมือที่มีอยู่แล้ว	16
การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เครื่องมือที่ต้องสร้าง	17
การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เครื่องมือที่ต้องซื้อ	18
 บทที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูล	
การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ	19
การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้เครื่องมือที่มีอยู่แล้ว	19
การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้เครื่องมือที่ต้องสร้าง	28
การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ	40
 บทที่ 3 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ	43
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้เครื่องมือที่มีอยู่แล้ว	43
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้เครื่องมือที่ต้องสร้าง	45
 บทที่ 4 ผลการศึกษา	
ผลการศึกษาเชิงคุณภาพ	46
ผลการศึกษาเชิงคุณภาพโดยใช้เครื่องมือที่มีอยู่แล้ว	46
ผลการศึกษาเชิงคุณภาพโดยใช้เครื่องมือที่ต้องสร้าง	46
ผลการศึกษาเชิงปริมาณ	46
ผลการศึกษาเชิงปริมาณโดยใช้เครื่องมือที่มีอยู่แล้ว	46
ผลการศึกษาเชิงปริมาณโดยใช้เครื่องมือที่ต้องสร้าง	46
 บทที่ 5 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการศึกษา	46
ข้อเสนอแนะ	46

บทที่ ๑

บทนำ

๑. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มหาวิทยาลัยขอนแก่นเป็นศูนย์รวมความคิด ศดิปัญญาและเป็นศูนย์กลางทางการศึกษาของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ก่อตั้งขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายกระตุ้น โอกาสทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษาสู่ภูมิภาค ด้วยจำนวนนักเรียนที่ประมาณ 5,800 ราย ที่นี่มีลักษณะเป็นเนินดินอุดมลื่นเส้นสีแดง มีชื่อริบกวนว่า “มอดินแคล” เป็นที่ตั้งของคณะวิชา ๑๘ คณะวิชา อิกกี้ซังเป็นศูนย์รวมของแหล่งเรียนรู้ภาษาต่างๆ มากมาย การลงมือก่อสร้างเริ่มนั้นในปี ๒๕๐๗ โดยมีมติจัดตั้งสถาบันการศึกษาขึ้นชั้นสูงด้านวิสาหกรรมศาสตร์และเกษตรศาสตร์ ขึ้นที่วิภาวดีรังสิต จังหวัดขอนแก่น และเสนอขอสถาบันนี้ว่า มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีชื่อภาษาอังกฤษว่า Khon Kaen Institute of Technology (K.I.T) โดยมีสถานการศึกษาแห่งชาติเป็นผู้รับผิดชอบต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๐๘ คณารัฐมนตรีมติให้เปลี่ยนชื่อเป็น มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติคุ้มครองมหาวิทยาลัยขอนแก่น ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๐๙ ซึ่งถือว่าเป็นวันสถาปนาของมหาวิทยาลัยขอนแก่น

ดึงวันนี้มหาวิทยาลัยขอนแก่นเป็นเมืองมหาวิทยาลัยที่สมบูรณ์แบบ เนื่องจากความกว้างหน้า ด้านวิชาการรวมไปถึงความเป็นอยู่ของประชากรมหาวิทยาลัยมาก่อน ซึ่งทั้งหมดนี้เกิดขึ้นจากการร่วมนือร่วมแรง ร่วมใจของพยาบาล ศิษย์ ดังเดียวกับผู้สอนที่มีปัจจุบัน สมดังปลื้มฐานของมหาวิทยาลัย คือ “มหาวิทยาลัยเป็นศูนย์รวมความคิด ศดิปัญญาและสังคมและเป็นศูนย์รวมการศึกษาของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มหาวิทยาลัยขอนแก่นเชื่อมั่นในความเป็นผลิตภัณฑ์ทางวิชาการ มีความสัมพันธ์กับนานาประเทศทั่วโลกเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ใกล้ชิดกับภูมิภาคเอเชีย ประเทศไทย จึงเป็นแหล่งเรียนรู้ทางวิชาการ ให้เชิงลึกและจริง”

สิ่งศักดิ์ประจันมหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ทั้งนักศึกษา และบุคลากร หรือทั่งบุคคลภายนอก มหาวิทยาลัยให้ความเห็นดีและบูชา นั้นคือ “เจ้าห้องมอดินแคล” คำนามของศาลเจ้าพ่อเมืองดงเจดงนั้น มีอยู่ว่า “มีชาดไทยกันหนึ่ง ชื่อว่าเจ้าห้องบูชา ที่เดิ่งไปป่าไม้ช้างจากบูรีรัมย์ลัวเจ้าของค่าน้ำทัน มาก่อนเข้าในหมู่มหาวิทยาลัยอุบลฯ เดียวฝีหั้งขันรังกลาเป็นเจ้าพ่อเมืองดงเจดง”

“ในระหว่างทางฯ นั้น เดิมอุบัติเหตุบ่อบครึ้ง ลีลอดีได้มีการจัดสร้างศาลเจ้าพ่อเมืองดงเจดงมา ในสมัย沙ศrama พระพิมล ภักดิ์ ทั้งนี้เพื่อความเป็นศรีมงคล”

ในปี ๒๕๔๗ ได้มีการขอความอนุเคราะห์จากกลุ่มอาจารย์ ให้ช่วยสืบหาความก่อจลาจล ในประวัติความเป็นมาของอุบัติเหตุพ่อเมืองดงเจดง ตลอดจนรูปแบบของศาลธรรมสถานที่จะสร้าง จนพอที่จะสรุปสาระพื้นฐานได้วันนี้

ในราศีกุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้มีการจัดการศึกษาเรียนรู้ในห้องเรียน ที่ห้องเรียน “ห้องเรียนศิริยา ทรงมีข้อมูลทางประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ และวัฒนธรรมไทย ที่นักเรียนสามารถใช้ประโยชน์ได้ในอนาคต” ที่นี่จึงเป็นสถานที่ที่นักเรียนสามารถเรียนรู้และพัฒนาทักษะทางประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ และวัฒนธรรมไทย ที่นักเรียนสามารถใช้ประโยชน์ได้ในอนาคต”

นี่เป็นไปสักครึ่งทรายสำหรับในบรรพชีวุฒิศาสตร์ที่ต่างแรงด้านี้ จึงควรจะใช้ไฟร์ฟลีมทดสอบให้เกิดความคิดเห็นอยู่หลังหัวหน้าแบบธรรมชาติปัจจุบัน เหล่านี้ก็สามารถใช้กันด้วยสมัยอยู่นานว่า ท้าวเด่นสุริยาธรรม เผ่าเผ่า และในรัชสมัยของพระองค์นั้นเองที่ได้มีการก่อสร้างพระบูรุษประเจ้าพระราชนารถ 1 องค์ ทุกสิ่งที่อภิปะปานมารวิจัย

ซึ่งท้าวเด่นสุริยาธรรมมาธิราชในอดีตได้มีเสวนาดีกับพ่อที่พิธีสุ่มฯ องค์เจ้าพ่อนอคินແคงในปัจจุบัน

ด้วยเหตุนี้เองที่ทางผู้ศึกษางานวิจัย ต้องการที่จะศึกษาเรื่องทักษิณชัยกุ้มหาราชวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งเป็นที่เคารพและนับถือ ของนักศึกษาและบุคลากร ภายในมหาวิทยาลัยขอนแก่น

2. ค่าตอบแทนการวิจัย

นักศึกษาและบุคลากร ภายในมหาวิทยาลัยขอนแก่น มีความเชื่อถือ เจ้าพ่อนอคินແคงอย่างไรจากอดีตจนถึงปัจจุบัน

3. วัสดุประสงค์

1. เพื่อศึกษา ประวัติความเป็นมาของเจ้าพ่อนอคินແคง จากอดีตจนถึงปัจจุบัน
2. เพื่อศึกษาความเชื่อ ของนักศึกษาและบุคลากร ภายในมหาวิทยาลัยขอนแก่นต่อ เจ้าพ่อนอคินແคง จากอดีตจนถึงปัจจุบัน

4. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึง ประวัติความเป็นมาของเจ้าพ่อนอคินແคง จากอดีตจนถึงปัจจุบัน
2. ทราบถึง ความเชื่อในการนับถือของเจ้าพ่อนอคินແคง ของนักศึกษาและบุคลากร ภายในมหาวิทยาลัยขอนแก่น จากอดีตจนถึงปัจจุบัน
3. ทราบถึง ความตั้งหนันร่วมระหว่างมหาวิทยาลัยขอนแก่นกับเจ้าพ่อนอคินແคงจากอดีตถึงปัจจุบัน

5. ขอบเขตในการวิจัย

ขอบเขตด้านพื้นที่

- ที่ทำการศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น หมู่ 16 ตำบลในเมือง อุบลราชธานี จังหวัดขอนแก่น เพื่อจายและสังเคราะห์ในการเก็บข้อมูล และการเดินทาง

ขอบเขตด้านเนื้อหา

- เมื่อหาด้านความเชื่อและความศรัทธาในการเคารพและนับถือต่อองค์เจ้าพ่อองค์ดินแผล ของนักศึกษา และบุคลากรภาคราชในมหาวิทยาลัยขอนแก่น ตั้งแต่ต่อศีลธรรมถึงปีชูบัน
- เนื้อหาด้านความเชื่อพื้นฐานของเจ้าพ่อองค์ดินแผลที่มีต่อมหาวิทยาลัยขอนแก่น จากศีลธรรมถึงปีชูบัน

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

ความเชื่อ หมายถึง การยอมรับนับถือ หรือเชื่อมั่นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งของบุคคลหรือกลุ่มบุคคล ในที่นี่หมายถึงเจ้าพ่อองค์ดินแผล

ความศรัทธา หมายถึง ความเชื่อในสิ่งที่ความเชื่อ ไม่ว่าจะไร้เหตุผล เป็นความเชื่อที่ประกอบด้วยปัญญา ทั้งนี้หมายถึงเจ้าพ่อองค์ดินแผล

ศักการบูชา หมายถึง การนับถือของวัตถุค่างๆ มากกว่าให้ไว้และขอวายแคล่องเจ้าพ่อองค์ดินแผล ที่คาดเจ้าพ่อองค์ดินแผล

มนuna หมายถึง การวอนขอสิ่งที่คนต้องการจากอันนาของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่คนเชื่อว่ามีอยู่จริง ในสิ่งที่คนต้องการ และหวังผลว่าจะเกิดขึ้นจริงตามความต้องการของคนดู

วิธีชีวิต หมายถึง การประพฤติปฏิบัติหรือลักษณะการดำเนินชีวิตอย่างมุนญ์ โดยมีสภาพทางการเมือง การปกครอง การศึกษา ศาสนา ความเชื่อ ศาสนาคริจ ประเพณี และวัฒนธรรม เป็นแนวทางในการดำเนินการประพฤติปฏิบัติ

ชาวมหาวิทยาลัย หมายถึง นักศึกษา ครุศาสตร์ และบุคลากร ที่กำลังศึกษา หรือทำงาน อยู่ภายในมหาวิทยาลัยขอนแก่น หมู่ 16 ตำบลในเมือง อุบลราชธานี จังหวัดขอนแก่น และยังหมายรวมถึงเจ้าหน้าที่คุณภาพเจ้าพ่อองค์ดินแผลอีกด้วย

มหาวิทยาลัย หมายถึง 机构ที่ในการศึกษา ในที่นี่คือมหาวิทยาลัยขอนแก่น หมู่ 16 ตำบลในเมือง อุบลราชธานี จังหวัดขอนแก่น

มองแผล หมายถึง พื้นที่สูงมีลักษณะเป็นเนินและพื้นเป็นดินแผล ซึ่งตั้งอยู่ใกล้กับวิหารมหาวิทยาลัยขอนแก่น

ความ / เทพ หมายถึง ที่ที่มีศักดิ์ศรี อันอาจ อยู่เหนือกว่าผี

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง เข้าพ้องอดีตและ : ศรัทธาและความเชื่อของนักศึกษา บุคลากร ภายในมหาวิทยาลัยขอนแก่น ทางผู้ศึกษา มีประเด็นที่ใช้ในการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาด้านเดือดีเด่นเช่น ปัจจุบัน เพื่อให้ผู้ศึกษาสามารถตรวจสอบใน การศึกษาและการวิเคราะห์ ต่อความหมายได้ครอบคลุม รอบคอบ และชัดเจนมากขึ้น ผู้ศึกษาได้ทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย

1. แนวคิด / ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

- 1.1 แนวคิดความเชื่อ
- 1.2 แนวคิดโลกภิวัตน์
- 1.3 แนวคิดพื้นที่และเวลา
- 1.4 เก渥กิดภิวัติวิทยามนุษย์

1.1 แนวคิดความเชื่อ

ความเชื่อ ก็ ความมั่นใจถึงสิ่งนั้นๆ ว่าเป็นความจริง ซึ่งความเชื่อบางอย่างอาจสืบต่อกันมาเป็นเวลานาน ความเชื่อเป็นสิ่งที่อยู่กับมนุษย์มาตั้งแต่古 โบราณ ตอนที่ยังไม่มีความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ ไม่มีการพิสูจน์ความจริงของเรื่องนั้นๆ

Max Weber กล่าวว่า “ไม่มีสังคมใดที่ไม่มีสิ่งที่เรียกว่า พาณิช พนักงาน ผู้นำทางสังคม มีความคิดความเชื่อเกี่ยวกับอิمانทางหนึ่งหรือหลายสิ่งที่ต้องกันทั้งนั้น” มีความเชื่อว่า มีอิمانบางอย่าง ภาวะบางอย่าง อาจจะอยู่ในรูปของพิธีทาง เทวศา พราเต้ กรรม เป็นผู้ที่ หรือ เป็นสิ่งที่มีอิมานทางในการให้คุณ ให้โทษ ควบคุม บริโภคบ้านค่าสิ่งของเดือนบุญทั่วไป

ความเชื่อคือตัวกำหนดวิธีการในการดำเนินชีวิตของคน

ความเชื่อเป็นส่วนหนึ่งที่หาง่ายในตัวคน เราไม่สามารถปฏิเสธไม่ได้ ให้เป็นอย่างอื่นได้ นอกจากจะเปลี่ยนชีพใหม่ลงไปแทน เช่น ลักษณะที่เชื่อว่ามีมิจฉา จะไปพิสูจน์อะไรอย่างไรก็จะยากที่จะเปลี่ยนความเชื่อนี้ได้ เพราะความเชื่อมีอิทธิพลต่อชีวิตสูงกว่าข้อมูลข้อเท็จจริงหรือหลักฐาน เหตุการณ์ เชื่อนั้นถูกกล่าวในทุกอนุของเรื่อง ไม่เหมือนข้อมูล ข้อเท็จจริงที่ชี้ว่ารัฐบาลการได้ชั้น การเห็น การสัมผัส เท่านั้น ไม่เพียงพอที่จะไปลบล้างความเชื่อที่ลัมพ์ได้ด้วยจิตและวิญญาณ นอกจากนี้ ยังมีตัวอย่างของความเชื่อที่มีผลต่อแนวคิดและพฤติกรรมการดำเนินชีวิตของคนอีกหลายเรื่อง เช่น ถึงแม้คนจะเชื่อว่า

เป็นหลักความจริงที่แท้จริง แต่ถ้าเราสามารถอธิบายความเชื่อของคนให้มีอิทธิพลเหนือความจริง ความกล้ามานาการว่าความกลัว เราจะเห็นคนบางคนบางกลุ่มสามารถเดินลุยไฟได้

คนบางคนที่คิดนับถือศาสนา ให้การสนับหนึ่ง เมื่อเขามีอิทธิพลเหนือความเชื่อ ความเชื่อจะสร้างหลังและหัวใจให้เข้าสามารถเปลี่ยนศาสนาได้ ทั้งๆที่ศาสนาผลกระทบบันดึงมาด้วยกัน นี่เป็นเหตุระบาดไปที่ความเชื่อเป็นอันตรายมาก ทำให้แนวคิดและวิถีการปฏิบัติเปลี่ยนไป

คนบางคนที่อยู่ในลัทธิให้อิทธิพลนี้เมื่อสร้างความเชื่อให้เข้าเดินที่นั่นแล้ว เขากำรากรสละชีวิตเพื่อความเชื่อได้ เช่น สามารถดูกระเบิดกันด้วยล็อกไว้ก่ออวินาหกรรมได้ เพราะคนเหล่านี้เชื่อว่าการตายในครั้งนี้เป็นการท้าความดีเพื่อสั่งที่เขาเขียนนั้นเอง

คนเชื่อว่าเป็นจริง เราสามารถนำอาเรื่องพื้นฐานมาเขียนไว้ให้คนกลัวได้ เราสามารถนำอาเรื่องพื้นฐานหลอกให้คนงมงายได้เช่นกัน

ความเชื่อ มีอิทธิพลเหนือแนวคิดและพฤติกรรมในการดำเนินชีวิตของคน เพราะความเชื่อถูกฝังลงไว้ในหัว ไม่เหมือนเป้าหมายหรือสิ่งคือใจจากภายนอกที่ไม่ใช่สิ่งที่อยู่ติดด้วยคนไปทุกที่ และด้วยเหตุผลสองประการดังกล่าว เราควรจะเปลี่ยนความเชื่อในการบริหารคนเสียใหม่ โดยการบริหารคนบนพื้นฐานของความเชื่อ ซึ่งมีแนวทางในการปรับเปลี่ยนดังนี้

1. หันหน้าและประเมินความเชื่อปีจูบัน

สิ่งแรกที่ควรจะทำคือดึงคืนและประเมินความเชื่อของคนในองค์กรก่อนว่าตอนนี้กันในองค์กร มีความเชื่อบนไห้นี้บ้าง เช่น คนบางคนเชื่อว่าจะดี เห็นความดี นำไปบุญคุณ ให้ เอื่อเรื่องของชาติใน การทำงาน เชื่อเรื่องประسنการณ์ เชื่อในความสามารถของผู้บริหาร เชื่อเรื่องการให้เกียรติผู้อื่น เชื่อเรื่องบุญคุณ เชื่อเรื่องการประชุมเจ้านายก็ต้องการถูกความชื่นชม ฯลฯ ซึ่งความเชื่อที่มีอยู่ในหัวของคนใน องค์กร ย่อมมีความเชื่อทั้งที่ดีและไม่ดี ความเชื่อบางอย่างเป็นเพียงความเชื่อของคนบางกลุ่ม ความเชื่ อ่างอย่างเป็นเพียงกลุ่มคนใดกลุ่มคนหนึ่ง แต่ความเชื่อบางอย่างอาจเป็นความเชื่อของคนทั่วไปอยู่ใน องค์กรก็ได้

เมื่อถันหน้าแล้วว่าในองค์กรของเรามีความเชื่ออะไรบ้าง ทีนี้ต้องประเมินดูว่าความเชื่อแต่ละตัวเรื่องนั้นอยู่ ในระดับไหน เพราะความเชื่อบางเรื่องเป็นเพียงความเชื่อที่อยู่ในหัวมีอิทธิพลแค่เพียงความคิด แต่ยังไม่ ส่งผลออกมารอวงพุทธิกรรม เช่น คนบางคนมีความเชื่อเรื่องอำนาจสิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือไสยศาสตร์ แต่ไม่ได้ แสวงขอให้กันอื่นเห็นอย่างชัดเจนว่าตัวของเขือเรื่องหล่อแล้ว ในขณะที่บางคนระดับความเชื่อถึงขั้นที่ 並將ของกามาทางพุทธิกรรมที่เห็นได้ชัดว่าปฏิบัติความความเชื่อ จะเห็นว่าคนบางคนที่เชื่อว่าสิ่ง ศักดิ์สิทธิ์นั้นจริง สามารถให้หัวใจดีได้ ก็สามารถกราโนให้ลับให้ หรือสิ่งเปลกประหลาดดังๆได้ ให้ชื่นอวย ให้ เพราะอิทธิพลความเชื่ออยู่เหนือความคิด

ไม่สามารถมีความเชื่ออย่างเพียงไปมากกว่าความเชื่อเรื่องนี้เป็นความเชื่อส่วนบุคคลเป็นเรื่องส่วนตัว ไม่ต้องก่อว่าซึ่งกับงาน เพราะต้องไม่ไปมีสิ่งว่าไม่ว่าจะไรที่อยู่ในหัวคนโดยเฉพาะความเชื่อข้อมูลดังน้ำไปเด็กทำงานตลอดเวลา ในมีภูมิใจภารกิจในหัวคนที่ปอดความเชื่อของจากหัวก่อนเดินเข้ามาทำงานในองค์กร ดังนั้น ทุกความเชื่อที่อยู่ในหัวคนอาจจะส่งผลกระทบต่อการทำงานในองค์กรได้เสมอ

เมื่อทราบแล้วว่าความเชื่อของบุคคล กะในองค์กรมีอะไร ไปบ้าง ไม่แต่จะเรื่องอยู่ในระดับไหน ถึงจะเข้ากัน ของความเชื่อ โดยใช้หลักเกณฑ์ดังๆ เช่น แบ่งกลุ่มความเชื่อออกเป็นกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับไม่เกี่ยวข้อง ให้ตรงกับการทำงานในองค์กร หรือแบ่งกลุ่มความเชื่อในเชิงบวกกับเชิงลบ หรือแบ่งความเชื่อตาม จำนวนของคนที่เชื่อในเรื่องนั้นๆ หรือจะแบ่งความเชื่อตามระดับความรุนแรงของความเชื่อที่ได้

2. สร้างเสริมเดินด้วยความเชื่อเดิน

เมื่อทราบรายละเอียดความเชื่อได้แล้ว ก็ต้องวางแผนในการปรับเปลี่ยนความเชื่อแบบเดินๆ ให้คืบหน้า โดยการสร้างให้ความเชื่อเดินที่ต้องมีความแข็งแกร่งมากขึ้น เช่น คนในองค์กรมีความเชื่อ ต่อการทำงานเป็นทีมอยู่แล้ว องค์กรก็ต้องวางแผน และมีกระบวนการในการเสริมสร้างเรื่องนี้ให้คืบหน้า หรือคนมีความเชื่อเรื่องการทำงานต้องเดินได้ดี ก็อาจจะปรับเปลี่ยนความเชื่อในเรื่องนี้มาสู่การทำงานให้มีความ ชัดเจนมากขึ้น เช่น การจ่ายผลตอบแทนตามผลงาน การเดือนด้าแห่งความสามัคคีไม่ใช่เส้นสาย ที่จะนี้ เพื่อคลอกตัวให้ความเชื่อนี้มีความเข้มแข็งมากขึ้น

3. สร้างความเชื่อใหม่

บางองค์กรต้องการให้คนมีความเชื่อซึ่งกันในองค์กร ไม่เคยมีมาก่อนหรือมีแต่บ้างไม่คุ้นชินมาก นัก เช่น ความเชื่อเรื่องการให้บริการลูกค้า ซึ่งมีคนในองค์กรไม่ค่อยให้ความสำคัญมากนัก องค์กร อาจจะต้องวางแผนในการสร้างความเชื่อนี้ให้กับคนในองค์กร ซึ่งกระบวนการในการสร้างความเชื่อ แผ่นดินกว่าแก่บุกถูกต้องจะทำให้คนเกิดความเชื่อได้ยากนัก เช่น เราบอกคนในองค์กรว่าสำหรับบริการต้องดี แล้วจะทำให้ลูกค้าประทับใจ หรือเราทำไม่ดีลูกค้าไม่ประทับใจ คงจะทำให้คนเกิดความเชื่อได้ยาก แต่ถ้า สามารถแสดงให้เห็นว่าด้วยเงินที่ลงทุนในรูปแบบใด ความเชื่อจะเกิดขึ้น ได้จะชัดเจน เช่น เรานำอาชญากรรมหรือข้อ ร้องเรียนที่เกิดขึ้นจริงมาถูกต้องให้กับทำงานฟัง หรือไม่ก็จัดสัมมนา จัดอบรมล่าความรู้สึกประทับใจหรือไม่ ประทับใจต่อการบริการของคนในองค์กรเราในทุกๆ ภาคี รับรองว่าคนจะเชื่อเรื่องการให้บริการมากขึ้น ถ้าตั้งแต่นอน เหมือนกับการที่ได้รับการสอนว่าพระวัตน์ให้หัวใจบันดาล แต่ถ้าไม่มีหลักฐานว่ามีใคร บ้างที่เกยดูกันจากพระวัตน์ คงจะเชื่อยาก แต่ถ้าบอกว่ามี คนสิบก้าว คนที่ไปวัดนั้นมาแล้วถูกห้ามสิน ใจคดคิดลอกกัน รับรองว่าความเชื่อจะเริ่มก่อตัวขึ้นอย่างรวดเร็ว เพราะเป็นความเชื่อที่จับต้องได้ ถึงแม้ว่าอัง ไม่สามารถพิสูจน์ได้จริงคนถูกห้าม เพราะความเชื่อถูกห้ามพระวัตน์ให้หัวใจบันดาล เหมือนกับกลุ่มที่การส่งเสริมการขายสินค้าในอุตสาหกรรมนี้มีการเปิดบูธให้ลูกค้าเข้าชม ให้ลูกค้าได้ทดลองใช้ ศึกษา พยายามลองใช้ ทำให้ลูกค้าเกิดความเชื่อได้ยาก แต่ถ้าได้ลองใช้ได้ลองซื้อมีความเชื่อต่อ คุณประโยชน์สินค้ามากขึ้น ก็เกิดจ่ายขึ้น

ถ้าเราต้องการสร้างความเชื่อเรื่องคนที่ทำได้ดีในองค์กร ก็จะต้องมีกระบวนการสร้างความเชื่อที่เป็นรูปธรรม เช่น มีการมองเรางวอกคนทำงานดี มีการประกาศเกียรติคุณคนที่ทำดีทั้งคือองค์กรและบุคคลภายใน มีการยกย่องไปถึงครอบครัวในใจแต่เพียงเด็กคนทำงาน เพราะการขยายผลแห่งความดีไปยังคนที่เกี่ยวข้องจะช่วยให้ความเชื่อในเรื่องนี้ๆ กระจายไปอยู่ในชีวิตของคนรอบข้าง ได้ด้วย เช่น บุคลากรคนใดทำดี ก็ต้องยกย่องไปถึงหน่วยงานและครอบครัวของเหตุการณ์ เนื่องกับการปิดบูกให้อุกล้าวซึ่งเป็นภารกิจและแขกสัมภาษณ์ตัวอย่างให้อุกล้าวนำกลับไปฝ่าก่อนที่บ้านล้าว (ซึ่งเป็นครั้งเดียวที่เห็นกันหลายตัว)

4. พัฒนาและรักษาระดับของความเชื่อ

การปรับเปลี่ยนหรือสร้างความเชื่อใหม่ๆเข้ามาในองค์กร จำเป็นต้องใช้วิธีในการปลูกฝังมาก พยายามควร ดังนี้ ในช่วงเวลาของการปลูกด้วยความเชื่อนี้ องค์กรจำเป็นต้องมีการวางแผนอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ความเชื่อที่ต้องการซึ่งคงอยู่และเดินต่อไปกับองค์กร อ่อนป้อล่องให้ดันกล้าของความเชื่อเพื่อเจ้าตัวไปก่อนที่ความเชื่อจะอยู่ได้ด้วยตัวเอง องค์กรควรจะวางแผนในการจัดกิจกรรมต่างๆเพื่อสนับสนุน การพัฒนาและรักษาระดับของความเชื่ออย่างต่อเนื่อง และควรจะให้บุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาและรักษาความเชื่อ

1.2 แนวคิดโอลกากิวัตน์

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546) ได้ให้ความหมายของ “โอลกากิวัตน์” ไว้ว่า โอลกากิวัตน์ แปลว่า “การเทร์กษาไปทั่วโลก การที่ประชาคมโลกไม่ว่าจะอยู่ ณ จุดใด สามารถติดต่อกันได้ หรือรับผลกระทบที่เกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว กว้างขวาง ซึ่งเนื่องมาจาก การพัฒนาระบบสารสนเทศ”

แผนที่โอลกากิวัตน์: โอลกากิวัตน์

Anthony Giddens เผนอว่า เราจะเข้าใจเกี่ยวกับโอลกากิวัตน์ได้ดีขึ้น หากพิจารณาประเด็นเรื่อง “การห่างไกลก่างเวลาและพื้นที่” ซึ่งหมายถึงเรื่อง ไม่ที่เวลาและพื้นที่ถูกขัดแย้งในหน้าที่ “สิ่งที่เห็นน้อย” เรื่อง ไม่ใช่กับ “สิ่งที่ไม่อยู่ในที่นั่น” (to connect present and absent)

กิลเคนส์ เผนอว่า การปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (social interaction) อาจแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่

- การติดต่อที่ต้องมีหน้าค่าทางกายภาพกัน ซึ่งเป็นถูกต้องของเด็กคนก่อนหน้าในที่นั่น และ
- การสัมพันธ์ที่ลิดต่อภัยจากภายนอก โดยมีระบบต่อสารและคอมนาคมสมัยใหม่เข้ามายังที่ ให้ศักดิ์สิทธิ์ทางการเมืองปฎิสัมพันธ์ซึ่งกากาและพื้นที่

การปฏิสัมพันธ์ทางสังคมประเทกแรกนั้น กำหนดครองร้าໄโดย "สิ่งที่เห็นมืออยู่" (present) หรือ กิจกรรมในแต่ละที่แต่ละแห่ง แต่ด้วยสาเหตุที่เกี่ยวข้องกับความทันสมัย การปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ประเทกที่สองกลับเพิ่มความสำคัญและมีบทบาทมากขึ้นเรื่อยๆ ความทันสมัยได้ทำให้ชีวิตทางสังคมของ ผู้คนในที่ต่างๆ เป็นอิสระจากข้อจำกัดของแต่ละท้องถิ่น แต่ละสถานที่ ทำให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่าง "พวากันที่ไม่อยู่ไม่เห็น" ("absent" others) ได้ໄດ້ชາໄນ่ท้องที่เพียงแต่การติดต่อที่ต้องเชอน้ำค่ากัน แบบเดิมๆ อีก (นิติ ภัวกรพันธุ์, 2550)

โลกภัยวัฒน์เป็นกระบวนการที่เกี่ยวพันกับการจัดความสัมพันธ์เวลาและพื้นที่ใหม่ กิตติคณ์ ให้ ความสำคัญกับเรื่องของการขยายชีวิต หรือความสัมพันธ์สังคมข้ามเวลาและพื้นที่ หรือที่เรียกว่า "การจัด ความสัมพันธ์ข้ามเวลาและพื้นที่" (time - space distanciation) เมื่อจะจากสังคมเปลี่ยนแปลงจากบุป แบบเดิม หรือวิธีชีวิทที่ยังคงติดอยู่ที่และเมืองการติดต่อ กอกลัคชิค ไปสู่สังคมสมัยใหม่ ที่ผู้คนสามารถติดต่อ สัมพันธ์ทางไกลกับคนอื่นๆ ข้ามเวลาและพื้นที่ ผ่านระบบคอมมูนิเคชันและการสื่อสาร สังคมสมัยใหม่มีจึงแยก ชีวิตสังคมออกจากขอบเขตเจ้ากัดของสถานที่และช่วงหลักศั้นให้เกิดความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันระหว่าง พื้นที่ "อยู่" ในพื้นที่กับผู้คนที่ "ไม่อยู่" ในพื้นที่ ผู้คนอิสระก่อตัวก็คือ สังคมสมัยใหม่ "แยก" หรือ "ขาด" ความสัมพันธ์สังคมของชาวบ้านท้องที่ หรือ ห้องถินหนี่จ่า แล้วน้าไปจัดเป็นระบบความสัมพันธ์ใหม่ ข้ามบัติเวลาที่ข้าวนานและพื้นที่ก่อว้างจากกว่าเดิม

นี่หมายถึงว่า ในวิถีในชีวิตสังคมสมัยใหม่ สิ่งที่อยู่ในที่หนึ่งจะถูกกรอบความด้วยสิ่งที่ไม่ได้อยู่ที่ เดียวกัน จะดำเนินชีวิตและความเป็นอยู่ของผู้คนในที่หนึ่งๆ ถูกกำหนด ไม่ใช่แต่จากสิ่งที่ปรากฏอยู่ให้เห็น แต่จะสัมผัสรับรู้ได้ไกลๆ แต่รวมถึงสิ่งที่อยู่ไกลๆ ไกลๆ ไกลๆ ไกลๆ ไกลๆ ไกลๆ ไกลๆ สถานที่และถิ่นที่ดั้งในสังคมใหม่ จึง เป็นที่ดั้งของความสัมพันธ์ทางไกลที่ข้ามขอบเขตข้ามเวลาและพื้นที่ โลกภัยวัฒน์เป็นกระบวนการที่ เจรจาบนความสัมพันธ์ข้ามเวลาและพื้นที่ให้ขยายกว้างและเข้มข้นมากขึ้น ควบคู่ไปกับการเชื่อมข่าย ความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างกิจกรรม หรือการกระทำและเหตุการณ์ที่เกิดในท้องถิ่นและที่เกิดในพื้นที่ ห่างไกลออกไป

กิตติคณ์ จึงให้เนื้อหา โลกภัยวัฒน์ว่า "ความสัมพันธ์ทางสังคมทั่วโลกที่โลกภัยและเข้มข้นมากขึ้น ขึ้นสู่ช่วงใหม่ให้ผู้คนและสถานที่ที่ห่างไกลกัน มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน บนกระหั่งทางคุกการณ์ที่เกิดขึ้นใน แห่งหนึ่งแห่งใด สามารถถ่ายทอดให้กันและกันได้โดยไม่ต้องเดินทาง ที่เกิดขึ้นในอีกที่หนึ่งห่างไกลออกไปและในการ กลับกัน" (วัฒนา ศุภภัณฑ์, 2548 : 18 อ้างอิงจาก Anthony Giddens, 1990 : 64)

กิตติคณ์ อธิบายความรวมของกระแสโลกภัยวัฒน์ ไว้ว่า "การติดต่อสัมพันธ์กันของคนทั่วโลก เป็นไปอย่างขั้นชั้น ท้าให้เกิดการเรียนรู้ในท้องถิ่นต่างๆ ที่อยู่ห่างไกลกันเข้าด้วยกัน (ในมิติที่ไม่เคยเกิด ขึ้นมาก่อน ในหน้าประวัติศาสตร์) อะ ไรก็ตามที่เกิดขึ้นในระดับท้องถิ่นล้วนเป็นผลลัพธ์ของการ ขับเคลื่อนอยู่ในที่อื่นที่อยู่ห่างไกลออกไป แต่ในทางตรงกันข้าม สังคมแต่ละท้องถิ่นทั้งหลายที่สั่งสอน กระบวนการต่อสัมมาระดับโลกเข้ากัน" (พัฒนา กิตติคณ์, 2456)

ผู้ศึกษาเลือกใช้แนวคิดโลกภัยวัฒน์ เพื่อช่วยอธิบาย ขยายความ และวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ

ปรากฏการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นในสังคม ซึ่งสิ่งที่เปลี่ยนแปลงไปนั้น ขึ้นอยู่กับดั่งบุคคลที่จะแบ่งแยก

ดังนั้นที่ตนอ่อนอาจะไม่ต้องจะเห็นความสำคัญของบางสิ่งบางอย่าง แต่ ณ ปัจจุบันนี้เริ่มมีการศึกษาค้นคว้าให้สิ่งหนึ่ง ผลที่เกิดตามมาคือทำให้เป็นที่ชัดเจนว่าทางจิตใจของไกรหาดใหญ่ กัน

1.3 แนวคิดพื้นที่และเวลา

แนวคิดเรื่องพื้นที่นี้ได้อ้างอิงตามแนวคิดตะวันตก ว่าด้วยเรื่องเวลาและพื้นที่ (time and space) แล้ว

คงต้องเรียกว่าที่ว่างมากกว่าพื้นที่ ที่ว่างหรือ space นี้ คือส่วนหนึ่งจากพื้นที่ทั้งหมดที่มนุษย์สามารถเดินไปขึ้น

ของครอบครองและแสดงความเป็นส่วนร่วมหรือเป็นหนึ่งในองค์ประกอบของพื้นที่ในภาพรวมทั้งหมด ที่สั่งที่ว่างและพื้นที่อ้างเป็นสูญป่าธรรมหรือนามธรรมก็ได้ แนวคิดเรื่องพื้นที่มักสัมพันธ์อุบัตานันภัยไปกับแนวคิดเรื่องเวลา ตาม จากประสบการณ์และกระบวนการรับรู้ทางวิทยาศาสตร์ ในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันว่า หลาราได้ในโลกเกิดขึ้นหรือค่าร่องคู่ ณ ที่นี่ที่หนึ่งที่หนึ่งได้ในเวลาใดเวลาหนึ่งท่านั้น ไม่สามารถดารงอยู่พร้อมๆ กันในเวลาพื้นที่ได้แต่ถึงมีแนวคิดที่น่าสนใจเช่นประการที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ว่างหรือพื้นที่นี้ ซึ่งแนวคิดดังกล่าวปรากฏเก็บเป็นหลักฐานเรื่องราวที่สนับสนุนการความเป็นไปของสังคมมนุษย์

ความสำคัญของพื้นที่

ตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์พบว่ามนุษย์ชาติอื่นร่วมกันเป็นกลุ่มเป็นชุมชนมาตั้งแต่古... ปัจจุบัน

การขยายขอบเขตพื้นที่ครอบครอง หมายถึง ปริมาณและลักษณะที่หัวใจที่เพิ่มมากขึ้น ซึ่งขึ้นอยู่กับความมั่นคงและความอิ่มต่อ หมายถึงการมีพลังงานทางเนื้อชุมชนอัน ทั้งขึ้นอยู่กับความเข้มแข็งของชุมชนและกิจกรรมชุมชน การขยายเขตพื้นที่ในลักษณะนี้ซึ่งคงเดินไปเปลี่ยนแปลงตามอัจฉริยะ ปัจจุบัน ที่ต่างจากไปต่อวิธีการให้ได้มาซึ่งพื้นที่ด้วยทาง ในช่วงต่อระหว่างศตวรรษที่ 18 และ 19 (ประมาณ ค.ศ. 1770-1830) มีการสร้างและอุดล้ำพื้นที่ที่วิปโยคให้หายได้มาซึ่งแรงงานและภาคในศตวรรษที่ 19 เดิมลักษณะอาฒนิคุณที่การสะสมรวมทรัพยากรจากคืนเดียวไว้ในช่วงสองสามสิบปี ไม่ใช่เรื่องที่จะเป็นไปได้ แต่ในช่วงต่อระหว่างศตวรรษที่ 19 และ 20 (ค.ศ. 1938-1945) ประเทศในดูไบเป็นประเทศต่อสู้ที่หนักเพื่อแย่งชิงแหล่งพลังและน้ำมัน ในขณะที่อิหร่านเป็นประเทศที่ไม่ได้เป็นประเทศที่มีความสามารถในการผลิตและส่งออกสินค้า แต่ในช่วงต่อระหว่างศตวรรษที่ 19 และ 20 (ค.ศ. 1946-1990) สองลักษณะการปกครองมหาอำนาจอังกฤษให้กลับมายังชีวิต ที่นี่ที่กันชนในภูมิภาคดูไบ เพื่อความมั่นคงของแนวคิด และระบบอนการปกครองของตน ในที่ที่ที่

ที่มา: (ตั้งแต่ธิรกุกุลวุฒิในปี พ.ศ. 1990 และสหกรณ์อ่าวป้อมเรีย พ.ศ. 1991) ดินแคนดะวันออกกลาง
จะถูกนำไปด้วยทรัพยากรน้ำมันคอกเป็นเป้าการครอบครองในรูปแบบต่างๆ เหล่านี้ล้วนแสดงให้เห็นถึง
ความต้องการของพื้นที่ที่ดี แต่ใช่ว่าพื้นที่นี้จะมองเห็นข้อดีได้เป็นอย่างมาก ไปกว่านั้น แต่พื้นที่
ในการน้ำมันธรรมชาติที่รวมไปถึงความรู้สึกเป็นเจ้าของจึงอาจ การได้รับการอนรับ และความรู้สึก
อบอุ่นปลดปล่อย เมื่ออยู่ในชุมชนหรือสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างหนึ่งล้วนเป็นสิ่งที่ดี

1.4 แนวคิดนิเวศวิทยามนุษย์

มนุษย์และธรรมชาติมีความสัมพันธ์กันอย่างแน่นแฟ้น และความสัมพันธ์นี้มีการเปลี่ยนแปลง
มาโดยตลอด แต่เดิมเริ่มแรกที่มนุษย์อาศัยอยู่ในดิน ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติเป็น¹
รูปแบบที่มนุษย์ถูกควบคุมโดยธรรมชาติเดียวในปัจจุบันรูปแบบได้เปลี่ยนแปลงไปในรูปแบบการอ่อน化
ธรรมชาติ และกำลังทำลายล้างธรรมชาติ แนวคิดสำคัญที่สามารถอธิบายความสัมพันธ์ของมนุษย์กับ
ระบบมิเวศ ใน การวิจัยครั้งนี้ คือ แนวคิดนิเวศวิทยามนุษย์ (Human Ecology) การศึกษาแนวคิด
นิเวศวิทยามนุษย์ อาจพิจารณาได้ในสองด้าน ด้านที่เรียกว่า “นิเวศวิทยา” (Ecology)

มนัส สุวรรณ (2530 : 10) ให้ความหมายของนิเวศวิทยาว่า หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่าง
มนุษย์กับสิ่งแวดล้อมซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ สิ่งแวดล้อมที่เป็นสิ่งมีชีวิต (Living or Biotic
Environment) ที่ชื่อ สัตว์ และสิ่งแวดล้อมที่ไม่มีชีวิต (Non Living or Non Biotic Environment) เช่น ดิน น้ำ
ลม และพืชพรรณ

ประสิทธิ์ ทุมรัตน์ (2535 : 6-8) กล่าวอีก การศึกษาความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมใน
ระบบมิเวศ จะต้องพิจารณาทางความหมายของสถานภาพมนุษย์ในระบบมิเวศดังนี้ คือ

1. เป็นองค์ประกอบหนึ่งของระบบมิเวศ
2. เป็นผู้บริโภค (Consumer) ทุกอย่างทุกอย่าง
3. เป็นสิ่งแวดล้อม

เมื่อมนุษย์ทำลายสิ่งแวดล้อมจะนำทรัพยากรธรรมชาติจำนวนมหาศาลใช้ จึงได้เกิดแนวคิด
ขึ้นมาว่าจะใช้ทรัพยากรอย่างไร จึงจะตอบสนองความต้องการมนุษย์ให้ดีที่สุด ความต้องการและเกิดความทุกข์ทรมาน
กัน โดยพิจารณาบนวัสดุของกุญแจที่มองว่าเป็นสิ่งแวดล้อมระบบมิเวศที่ต่างกันแบบอย่างใดเป็น 3 กลุ่ม

1. คนของจำนวนต่อสิ่งแวดล้อม กิจกรรมการผลิตต่างๆ ของคน การค้าขายที่ต้องกันสิ่งแวดล้อม
เป็นตัวกำหนด ซึ่งเป็นแนวคิดของสังคมคนก่อการณ์ลักษณะ
2. ตัวที่สร้างสรรค์ขึ้นมาคนเป็นผู้พิจารณาสิ่งแวดล้อมระบบมิเวศอย่างไร
3. หมายถึงการอย่างคนอาจเข้าใจสิ่งแวดล้อม ซึ่งถ้าจะจะได้รับผลกระทบจากการกระทำในภายหลัง
คนไม่ใช่ผู้พิจารณาสิ่งแวดล้อม แต่จะเป็นผู้ประสานสิ่งแวดล้อมระบบมิเวศ ท้ายอย่างไรจะประสาน
สิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ให้เกิดคุณค่าสูงสุด

ดังนั้น บรรดาสิ่งแวดล้อมในแต่ละพื้นที่นั้น มุขย์ได้คิดทรัพยากรที่มีค่าประเทืองสูงสุด มาใช้ประโยชน์การพัฒนาทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อตอบสนองมนุษย์ และจุดสูงสุดของการพัฒนาเพื่อการพัฒนาคน

การศึกษาแนวคิดนิเวศวิทยามนุษย์ หัวนมากมุ่งให้ความสำคัญกับมนุษย์เป็นหลัก ทั้งนี้เพื่อกันห้าว怕ฤติกรรมทั้งหลายของมนุษย์มีความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมอย่างไร โดยทั่วไป พฤติกรรมของมนุษย์ต่างๆ ในสังคมจากการบบบดิค การเรียนรู้ ความเชื่อในวัฒนธรรม การเรียนรู้ความเชื่อในวัฒนธรรมของคนอื่นที่ถูกแบ่งออกอีกในรูปแบบของพฤติกรรมทางวัฒนธรรม ดังนั้น จึงอาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า การศึกษาพฤติกรรมทางวัฒนธรรมของชาวนบท สามารถสังเกตผลการกระทำที่เกิดขึ้นจากระบบคิด การเรียนรู้ ความเชื่อของคนในชุมชนมีรูปแบบวิธีการจัดการต่อทรัพยากรธรรมชาติที่ใช้ประโยชน์ในการค้างรีฟและที่แสดงถึงความสัมพันธ์กันระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม

ในท่านของเดียวกัน ชูสก็ตติ วิทบาก (2530 : 6) ได้กล่าวถึงนิเวศวิทยามนุษย์ว่าลักษณะความสัมพันธ์อาจเป็นความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน (Interrelation) หรือการที่พาอาศัยกันและกัน (Interdependence) ในบางลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม อาจเป็นความสัมพันธ์แบบได้ด้วย (Reciprocal Relationship) อันเป็นลักษณะความสัมพันธ์ที่มีผลตอบโต้กันและกันระหว่างตัวเปรียบ สถานภาพของการเป็นดั่งประดิษฐะและตัวเปรียบตามจะเปลี่ยนแปลงกันในแต่ละช่วงเวลา นิเวศวิทยามนุษย์จะมุ่งเน้นที่ก่อรุมชนมากกว่าปั๊บเขกชนทั้งนี้กุ่มชน หมายถึง การที่บุกเบิกดั้งเดิมของคนเข้าไป มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันอย่างมีระบบเห็นใจกันเป็นระบบสังคม เป็นครอบครัว หรือชุมชน ลั่นเวลาด้วยในพื้นที่ของนักนิเวศวิทยาฯ หมายถึง ลักษณะแวดล้อมทางกายภาพ (Physical Environment) สิ่งแวดล้อมทางชีวภาพ (Biological Environment) และสิ่งแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรม (Sociocultural Environment)

Rambo and Sajise (1987 จัดถึงในวิชานิติปั้นน้ำที่, 2543 : 1-3) ได้เสนอแนวคิดนิเวศวิทยามนุษย์ไว้ว่าแนวคิดนิเวศวิทยามนุษย์เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติโดยที่เน้นวัสดุคิดค้างก่อรุมมีหลักการดังนี้

1. ให้แนวคิดเรื่อง “ระบบ” มาแบ่งใจกันเรื่องที่ศึกษา (ระบบ) ออกเป็น 2 ระบบย่อย คือ ห้องคุมของมนุษย์ (ระบบมนิเวศ) ซึ่งระบบย่อยทั้งสองเป็นระบบปิดและมีความสัมพันธ์กัน ภายในระบบย่อยทั้งสองก็แบ่งย่อยออกเป็นองค์ประกอบ ให้ระบบสังคม (Social System) ประกอบด้วย ประชากร ความเชื่อ ค่านิยม อุดมการณ์ เทคโนโลยี เป็นต้น และระบบนิเวศน์ (Ecology System) ประกอบด้วย ศิริ ป่าไม้ พืช สัตว์ จุลินทรีย์ เป็นต้น องค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบของห้องระบบมีหน้าที่ ของตัวเองและมีการท่วงงานประสานกันเพื่อให้ระบบสังคมและระบบนิเวศน์ดำเนินอยู่ได้ ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ ให้ระบบย่อยออกในรูปการถ่ายโอน (ໃນ, แลกเปลี่ยน, เคลื่อนข้าม) พัฒนา (Energy) วัสดุ (Material) และข่าวสาร (Information)

2. เพื่อเข้าใจความตั้งพันธุ์ระหว่างระบบข้อและองค์ประกอบ จะด้องศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ในรูปโครงสร้างองค์กรของระบบเปลี่ยนเป็นลำดับขั้นตอนต่างๆ ทั้งแนวตั้ง และแนวนอน

3. ต้องคำนึงว่าระบบที่ศึกษานี้การเปลี่ยนแปลงภายในระบบตามกาลเวลา ก่อรากีด ระบบนิเวศและระบบจะมีการปรับตัว (Adaptation) ภายในขอนแข็งที่ทำกับตัวจะเกิดคุณภาพของการที่พึงพิจารณาทั่วไป ด้านแรงผลักดันจากภายนอกข้ามเทรอระบบที่ทำให้ระบบเสียสมดุล ระบบจึงเป็นที่จะด้องมีการปรับตัวเพื่อคืนสู่คุณภาพใหม่อีกด้วย

สรุปในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเสนอแนวคิด “นิเวศวิทยามนุษย์” มาเป็นแนวทางในการศึกษาบริบทสังคมในมหาวิทยาลัยขอนแก่น เพื่อถูกวิวัฒนาการที่มีความต้องการและกับมหาวิทยาลัยขอนแก่น และบุคลากรในมหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งได้แก่ นักศึกษา และบุคลากร ว่าความเชื่อเรื่องสภาพเจ้าพ่อในอดีตคงเป็นส่วนหนึ่งในระบบสังคมของชาวมหาวิทยาลัยขอนแก่นที่มาถึงแม้แต่เด็กจนถึงปัจจุบัน

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศุภอนน์ ทองเนื้อขาว (2541) ความเชื่อเกี่ยวกับพระธาตุขามแก่น ตามลักษณะ อ่านก่อน้า พ่อ จังหวัดขอนแก่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบและขั้นตอนของประเพณี พิธีกรรมเกี่ยวกับพระธาตุขามแก่น และเพื่อศึกษาความเชื่อ จากการศึกษาพบว่า ประเพณีและพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับพระธาตุขามแก่น มี 3 แบบ คือ ประเพณีพิธีกรรมประจำปี พิธีกรรมส่วนบุคคล และประเพณีพิธีกรรมส่วนรวม ซึ่งทั้งสามแบบนี้มี จุดเด่นที่อยู่อาศัยที่พระธาตุขามแก่น พิธีกรรมป่าหรือบนบาน พิธีกรรมปางหรือแก่นรวมทั้งพิธีกรรมขอของทางบ้านออกล่างไว้ด้านเป็นประเพณีส่วนบุคคลนั้น ล้วนเป็นประเพณีพิธีกรรมที่มุ่งสำคัญของการขอที่พระธาตุขามแก่น ความเชื่อของประเพณีพิธีกรรมประจำปี พิธีกรรมส่วนบุคคล และประเพณีพิธีกรรมส่วนรวม ก่อตัวได้กว่า เป็นความเชื่อเกี่ยวกับพราหมกถาสารนา ที่ขึ้นกับความเชื่อที่พื้นบ้าน แฝงมีความเชื่ออันเป็นพื้นฐานของคนอิสาน ประกอบด้วย เช่น ความเชื่อเรื่องพิสูจน์เหตุ เรื่องสุขภาพอนามัย เป็นต้น

วิภาวดี พพัฒน์เงิน (2515) ความเป็นมาของมนุษย์ ได้กล่าวว่า ความเป็นมาของความเชื่อ İçde ที่ไม่ได้จากการความปลดปล่อยที่ทางร่างกายและจิตใจดึงเด็กด้วยรัก ความเชื่อต่างๆ นั้น มักจะได้รับคำสอนเล่าจากคนรุ่นก่อน ว่ามีอันมาที่ลึกลับที่ข้าวผูกกระรักกากน ซึ่งมีการประกอบพิธีกรรมที่นี่ เพื่อแสดงความเคารพต่อศักดิ์ศรี จะทำให้เกิดเหตุร้ายและเกิดผลดีให้กับเด็กเรื่องเทพเจ้า ตั้งศักดิ์ศรี ถูก ผีปีศาจ ที่มีอยู่ในสังคมนั้นจะเป็นส่วนหนึ่งที่จะปรับปรุงคนให้เจริญขึ้น

ทักษิรา เทือประทุม (2538) ศึกษา “ความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับป้าดอนปู่ตาในอ่างทองเชือด จังหวัดมหาสารคาม” พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวกับการค่านิริวัตของชุมชน คือ ชาวบ้านได้ใช้ประโยชน์ในการเก็บผลผลิตจากป้าดอนปู่ตาเป็นอาหารตามคุณภาพและชาวบ้านบางรายอาจเก็บ

ผลผลิตจากป้าตอนปู่ตาไปข้างมีว่าได้ด้านลักษณะพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับคู่ปู่ตาและป้าตอนปู่ตา ซึ่งเป็นผู้บินหน้าสำาศักดิ์สูง เป็นผู้ติดต่อสื่อสารระหว่างคู่ปู่ตาภันชาบันบ้านและครอบครัวที่มีค่าชุมชน กิจ ป้าตอนปู่ตาเป็นลักษณะที่รวมพลังอ่อนน้อมในการอ่านนายอุฐและทุกๆ ให้เกิดให้หันกลับมือความผูกพันกับผู้บรรพชนในเรือนไข่ที่เกี่ยวข้องกับการคำเนินชีวิตและศรัทธาที่เชื่อมั่นทางใจของชุมชน

ศิริรัตน์ อรุณยานนท์ (2542) ศึกษา “ความเชื่อถือคู่ปู่ตาของชาวบ้านหนองตื่น ดำเนินมา 3 แห่ง เมือง จังหวัดมหาสารคาม” พบว่า ความเชื่อของชาวบ้านหนองตื่นเกี่ยวกับคู่ปู่ตามีบทบาทต่อวิถีชีวิตของชาวบ้าน ดังนี้คือ บทบาทต่อครอบครัวและชุมชน คู่ปู่ตาเป็นสถาบันทางความเชื่อของครอบครัวและชุมชน เมื่อครอบครัวประทับปัญหาจะบอกกล่าวให้คู่ปู่ตาทราบและให้คู่ปู่ตาช่วยแก้ปัญหา บทบาทต่อชุมชนเป็นบทบาทต่อโครงสร้างทางศาสนา ก่อรากคือ ชาวบ้านนับถือพระพุทธศาสนา ในขณะเดียวกันก็นับถือคู่ปู่ตาไปด้วย เมื่อมีการประกอบพิธีกรรมค่างๆ กายนในหมู่บ้านจะมีการบอกรกล่าวคู่ปู่ตา และเมื่อมีการทำพิธีที่ศาลาปู่ตาจะมีพิธีทางศาสนาร่วมด้วยทุกครั้ง บทบาทต่อโครงสร้างทางเศรษฐกิจ เมื่อชาวบ้านหนองตื่นต้องการประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ มักจะบนบานงานคู่ปู่ตาให้กิจการเจริญก้าวหน้า และบทบาทต่อโครงสร้างทางระบบนิเวศ คู่ปู่ตาเป็นองค์กรหรือมาตรการในการอุ้มและการดูแลรักษา สภาพแวดล้อมและโครงสร้างระบบนิเวศของชุมชนให้คงอยู่

เพ็ญนิภา อินการะยะ (2535) ศึกษา “การนับถือเชื่อของชาวไทยค่ายบ้านนาป่าหนองค่าย ดำเนินมา แห่ง อ่างทองเชียงราย จังหวัดเชียงราย” พบว่า ชาวไทยค่ายบ้านนับถือคู่ปู่เป็นศาสนा ผู้ที่นับถือมีฝีเสียง ผู้เรียน ผู้เจ้าบ้าน และคืนคืนคืนตัว ซึ่งพิธีรวมค่างๆ เกี่ยวกับเชื่อของชาวไทยค่ายมีความสัมพันธ์กับโครงสร้างทางสังคม ดังนี้ ความสัมพันธ์กับครอบครัวและเครือญาติ ชาวไทยค่ายมีแนวคิดเรื่องผีเดียวคันเดียว กเป็นสัญลักษณ์ร่วม แต่ละครอบครัวมีเชื่อในของตนที่จะต้องนับถือและเชื่อในให้ การตัดตับหรือฆ่าสุราดิเป็นแบบฝ่าโภคถือ เป็นฝ่าหงส์เป็นสำคัญ ความสัมพันธ์กับศาสนาและพิธีกรรม การนับถือคู่ปู่ได้ทำหน้าที่สร้างสรรค์ชาติให้ชาวไทยค่ายมีความเชื่อมั่นในขนบธรรมเนียมประเพณี ทำให้รู้สึกว่าดินแดนของเราคุ้มค่าและมีความสุขในการนี้จิต อยู่ร่วมกันตลอดจนถึงความกตัญญูความนรรค์ความไว้ศรัทธาในจิตใจในการพิทักษ์คุ้มครองสังคมต้องประสบกับภาวะวิกฤติ ความสัมพันธ์กับเศรษฐกิจ พิธีกรรมเกี่ยวกับการนับถือผีจะเกี่ยวข้องกับการทำนาทำไร่เป็นการหล่อหลอมริโภค และแขกเข้าเยี่ยมหล่อหลอมในไออกตามประกอบพิธีกรรมเกี่ยวกับการนับถือคู่ปู่ ความสัมพันธ์กับการปลูกครอง ผู้ที่ชาวไทยค่ายนับถือได้ทำหน้าที่เป็นผู้ปกป้องครอบครัวชาวไทยค่ายให้เชื่อมั่นในขนบธรรมเนียมประเพณี รักษาความเป็นระเกียบเรียบร้อยของสังคม และช่วยได้ทำหน้าที่ป้องกันการรุกรานทางวัฒนธรรมจากต่างคนภายนอกด้วย และ ความสัมพันธ์กับการพึ่งพาและอุปโภคบริโภค เช่น การให้เชื้อเพลิงให้กับผู้คนในสังคม ให้ความรู้ในเรื่องจะเกี่ยวกับสังคม ให้เชื่อมั่นในความเชื่อที่ดีเพื่อจะได้มีชีวิตที่ดีในสังคม

บทที่ 3 ระเบียบวิธีอ้างอิง

1. หน่วยที่ใช้ในการวิเคราะห์

- นักศึกษา ครุศาสตร์ บุคลากร ในมหาวิทยาลัยขอนแก่น

2. พื้นที่ในการวิจัย

- ภายใน มหาวิทยาลัยขอนแก่น (ภาควิชาเพื่อนอตินเดง) หมู่ 16 ตำบลในเมือง อําเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

3. ผู้ให้ข้อมูล

- นักศึกษา ครุศาสตร์และบุคลากร ภายในมหาวิทยาลัยขอนแก่น
- เจ้าหน้าที่คุณเลขาธิการเพื่อนอตินเดง

4. ระยะเวลาในการวิจัย

เป็นการศึกษาในรายวิชา 420 370 ระเบียบวิธีอ้างอิงเพื่อการจัดการการพัฒนาสังคม 1 โดยเริ่มทำการศึกษาตั้งแต่ วันที่ 21 ธันวาคม 2552 ถึงวันที่ 1 มกราคม 2553 รวมระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาทั้งสิ้น 12 วัน

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1.) ช่วงก่อนเข้าสอน

เป็นช่วงแรกของการลงพื้นที่ คือ ตั้งแต่ วันที่ 21 ธันวาคม 2552 ถึง วันที่ 1 มกราคม 2553 ผู้วิจัยได้รับอนุญาติเข้าไปสำรวจและเก็บข้อมูลที่บ้านพักนักเรียน ภาคในมหาวิทยาลัยขอนแก่น และในช่วงนี้ผู้วิจัยได้ติดต่อขอความอนุเคราะห์เข้ามายังบ้านพักนักเรียนเพื่อขอความอนุญาต ทางบ้านพักนักเรียน ภาคในมหาวิทยาลัยขอนแก่น และเจ้าหน้าที่หอพักมหาวิทยาลัย (หอสมุด) เพื่อทำการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับเจ้าพ่อนอตินเดง ก่อนลงพื้นที่ทำการวิจัย

2.) ช่วงของพื้นที่อธิบาย

เป็นครั้งแรกของการลงพื้นที่เพื่อทำการเก็บข้อมูล ผู้ศึกษาได้มีการประชุม โถหัวใจแผน เริ่มจาก การเดินสำรวจ โถหัวใจพื้นที่บ้านเรือนหลังเดินทาง คือ เริ่มต้นเดินวันที่ 21 ธันวาคม 2552 มีการ ด้วยรูปสภาพโถหัวใจของศาลาเจ้าพ่อองค์เดียว และได้ไปสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับเจ้าพ่อองค์เดียวโดย เมื่อเดินกันแม่บ้าน หรือเจ้าหน้าที่ที่คุ้มครองเจ้าพ่อองค์เดียว เช่น เรื่องจำนวนของนักศึกษาที่เข้ามา ลักษณะเจ้าพ่อองค์เดียวมีมากน้อยเพียงใด เป็นต้น ซึ่งเป็นการสร้างความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับเจ้าพ่อ องค์เดียว และนำไปสู่การสืบค้นหาข้อมูลที่สำนักงานสามารถศึกษาได้และที่อื่น ๆ

3.) ช่วงเริ่มเก็บข้อมูลจริง

ผู้จัดได้เริ่มเก็บข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับเจ้าพ่อองค์เดียวในระยะแรก พร้อมกับการน่องหา ประเด็นที่เป็นหัวข้อในการวิจัยในครั้งนี้ โดยต้องศึกษาในเชิงลึก เนื่องจากข้อมูลพื้นฐานของเจ้าพ่อองค์เดียว ไม่เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย โถหัวใจที่ข้อมูลพื้นฐานในการเก็บข้อมูลในระยะแรก คือ ประวัติของ เจ้าพ่อองค์เดียว เช่นทางการเดินทาง เป็นต้น ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นข้อมูลที่ทั้งนักศึกษาและบุคลากรควรจะ ทราบ

4.) ช่วงเก็บข้อมูลงานวิจัย

ผู้จัดได้เลือกหัวข้อในการทำวิจัยและเริ่มเดินทางไปสำรวจที่ต้องศึกษาและทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อที่ทำการวิจัย หัวข้อที่ทำการวิจัย คือ เจ้าพ่อองค์เดียว : ความเชื่อของนักศึกษา บุคลากร มหาวิทยาลัยขอนแก่น หน้า 16 ดำเนินมาเมือง อุดรธานี จังหวัดขอนแก่น ผู้จัดเลือกโดยการ สังเกตถึงสิ่งที่เป็นที่ชื่นชอบของนักศึกษา ของคนในมหาวิทยาลัยขอนแก่น จากการศึกษาได้ทราบว่าเจ้าพ่อ องค์เดียว เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เป็นที่ชื่นชอบของนักศึกษาจิตใจของคนในมหาวิทยาลัยขอนแก่น ดังนั้น才ให้ผู้จัด สนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับเจ้าพ่อสิ่งที่เป็นที่คลื่นกระตุ้น ลักษณะ ภาระ ในมหาวิทยาลัยขอนแก่นคือเจ้าพ่อองค์เดียว ปีชูบัน พัฒนา ทั้งนี้รวมถึงประวัติ ความลับพันธุ์ระหว่างเจ้าพ่อองค์เดียว กับมหาวิทยาลัยขอนแก่น และความ เชื่อที่มีต่อเจ้าพ่อองค์เดียวตัวอย่างเช่นปีชูบัน

ผู้จัดทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตพฤติกรรมของนักศึกษา และบุคลากร ที่ไปปลูกเจ้าพ่อองค์เดียว ว่า มีความคิดเห็นอย่างไรต่อ เจ้าพ่อองค์เดียว มีความรู้เกี่ยวกับเจ้าพ่อองค์เดียวมาก น้อยเพียงใด การเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้คนหัวข้อวิจัยนี้ ผู้จัดได้ทำการสัมภาษณ์แบบไม่เป็น ทางการ เพื่อศึกษาข้อมูลในเบื้องต้นของการให้ข้อมูลแก่กล้าที่จะตอบความจริงต่อผู้สัมภาษณ์ โดยผู้จัดจะใช้ การจดบันทึกที่เรียกว่า บันทึกสนทนาระหว่างคุณผู้จัดและผู้สัมภาษณ์ บางครั้งใช้จดบันทึกที่ เล่ม และเข้ากัน หรือ หัวข้อ รายละเอียดที่สำคัญเท่านั้น และในขณะการสัมภาษณ์ผู้จัดจะทำการ สัมภาษณ์ ขยะที่ให้ข้อมูลที่เกี่ยวกับเรื่องอื่นๆ ให้ การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ ให้ แต่เมื่อถัดมาอีกที หักเส้นที่ต้องรับข้อมูลความคิดเห็นภายในหัวข้อ ที่อาจจะได้ไม่ถูกสั่งที่ไปอธิบายความคิดเห็น

5.) ช่วงการตรวจสอบข้อมูล

เมื่อเก็บข้อมูลมาได้ระดับหนึ่งแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบข้อมูล ว่ามีความถูกต้องและน่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใด โดยการสอบถามจากนักศึกษาและบุคลากร ภายในมหาวิทยาลัยขอนแก่น เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเชื่อถือของคำตอบที่ได้จากการสัมภาษณ์ในระดับแรก และผู้วิจัยได้นำข้อมูลไปให้อาจารย์และบุคลากรที่ยวบตรวจสอบด้วย แล้วนำข้อมูลทั้งหมดมาดูใหม่และเรียบเรียง นอกจากนั้นหลังจากการได้เก็บข้อมูลในระดับหนึ่งแล้ว ผู้วิจัยได้สรุปข้อมูลที่ได้เบื้องต้นและนำเสนอความคิดเห็นของการเก็บข้อมูลให้ผู้รู้ซึ่งตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วนของข้อมูล หากข้อมูลที่เก็บรวบรวมไม่ครบถ้วนหรือไม่ถูกต้อง ผู้ที่ทราบจะสามารถขอข้อมูลที่ได้ช่วยเหลือและให้คำแนะนำเพิ่มเติม และผู้วิจัยถือถึงพื้นที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในส่วนที่ใช้ไม่สมบูรณ์อีกรึวันหนึ่งด้วย

6. เครื่องมือในการวิจัย

วิธีการที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ การสังเกต การสัมภาษณ์ การสอบถาม การสำรวจ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ เช่น การร่วมงานบวงสรวงเจ้าพ่อองคินแครง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สำคัญต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่

- การบันทึก เพื่อใช้บันทึกข้อมูลสำคัญระหว่างการสัมภาษณ์
- กล้องถ่ายรูป เพื่อใช้บันทึกภาพสำคัญ ขั้นตอนต่างๆ ในการทำพิธีสักการบูชาองค์เจ้าพ่อองคินแครง
- เครื่องบันทึกเสียง เพื่อใช้บันทึกเสียงการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล
- บันทึกหมาย เพื่อบันทึกข้อมูลสำคัญระหว่างการลงชนาນ

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้ข้อมูลในการศึกษาหาข้อวิธี ดังนี้

1. การสังเกต ผู้วิจัยเป้าหมายที่ต้องการศึกษาอย่างเชิงให้พร้อมกับการตั้งคำถามกับสิ่งที่สังเกต ลดเวลา และกำหนดเวลา ไว้อ่านต่อไปอีกครั้ง เพื่อวิเคราะห์หากความตั้งพันธ์ของสิ่งที่เกิดขึ้นนั้น กับสิ่งอื่น การศึกษาในครั้งนี้เป็นการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant Observation) ก่อว่าคือ การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) เช่น ผู้ศึกษาได้นำไปใช้ช่วงเวลาในการบวงสรวงเจ้าพ่อองคินแครง เป็นต้น ส่วนการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant Observation) ก็คือ ผู้สังเกตเป้าหมายที่ต้องรับฟังนักศึกษาและบุคลากรภายในมหาวิทยาลัยขอนแก่น ในการสักการะท่านเจ้าพ่อองคินแครงว่ามีพฤติกรรมเป็นอย่างไร เป็นต้น ซึ่งใช้กับ การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant Observation) ผู้ศึกษาต้องฝึกฝนเรื่องกับการตั้งคำถามเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วๆ

2. การสัมภาษณ์และการสนทนา ผู้ศึกษาเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์กับนักศึกษาและบุคลากรในลักษณะของการใช้แนวทางการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ซึ่งผู้ศึกษาได้เตรียมแนวทางและขอบเขตการสัมภาษณ์เดียวกับร่างก่อนการลงสัมภาษณ์จริง เพื่อช่วยในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยผู้ศึกษาพยากรณ์ให้บรรยายหาของ การสัมภาษณ์เป็นไปอย่างง่ายๆ ในมีพิธีหรือไม่เป็นทางการ ไม่เคร่งครัดในเรื่องขั้นตอน และลักษณะของค่าตอบมากนัก ส่วนการสนทนานักศึกษาใช้วิธีการในลักษณะการวางตัวหนึ่งในการพูดคุยกับผู้ศึกษาเพื่อนักศึกษา ไม่มีแนวทางในการสัมภาษณ์ที่เป็นทางการพยากรณ์สนทนากันในประเดินที่เราต้องการ โดยไม่ทำให้นักศึกษาและบุคลากรเกร็งเกินไป เมื่อเห็นว่าได้ข้อมูลจากการสนทนารแล้วผู้ศึกษาจะกลับมาบันทึกข้อมูลทันที หลังจากที่ได้รับข้อมูลตามแนวทาง ความชอบของ และประเด็นที่ต้องการแล้ว ผู้ศึกษาจะจดบันทึกไว้ในสมุดบันทึกภาระตามแบบฉบับมาตรฐานพร้อมกับการตั้งถิ่นที่ห้องวิเคราะห์ ข้อมูลในช่วงของวันนั้น

3. การสำรวจข้อมูลด้วยนักศึกษา บุคลากร และอาจารย์ ที่ได้รับจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องผู้ศึกษาได้นำข้อมูลมาตรวจสอบความถูกต้อง ความครบถ้วนสมบูรณ์ และความน่าเชื่อถือของข้อมูล โดยตรวจสอบจากผู้รู้หลักทรัพย์ ท่าน ในมหาวิทยาลัยขอนแก่น ทั้งในลักษณะการตรวจสอบทางตรง เช่น นำข้อมูลที่มีอยู่แล้วไปให้บุคลากร ที่ทราบเกี่ยวกับข้อมูลช่วยตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล หรือตรวจสอบทางอ้อม เช่น การสอบถามอาจารย์ไม่เป็นทางการด้วยบุคลากรหลักทรัพย์ ท่าน หรือรุ่นพี่นักศึกษาเพื่อตรวจสอบข้อมูลที่เราได้รับ เป็นต้น แล้วจะนำข้อมูลมาจัดเป็นหมวดหมู่เดียวกันในแต่ละเรื่อง พร้อมกับตั้งการค่าธรรมเนียมวิเคราะห์ข้อมูลด้วย

เมื่อข้อมูลมีความถูกต้องสมบูรณ์แล้ว จึงนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้แนวคิด ทฤษฎี ที่มีความเกี่ยวข้องมาใช้ประกอบในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาและกันกว้าง ถือว่าการวิเคราะห์แล้วหากพบว่าข้อมูลที่ได้รับนั้นไม่สมบูรณ์และมีความคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง ผู้ศึกษามาด้องห้ามการลงพื้นที่ เก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อความชัดเจน สมบูรณ์และความน่าเชื่อถือของข้อมูลมากขึ้น

8. การนำเสนอข้อมูล

การนำเสนอผลการวิจัยด้วยวิธีการพறร์ยน วิเคราะห์ (Analysis- Description) ซึ่งเป็นการบรรยายเริบราข้อเท็จจริง เพื่อให้มีความชัดเจนในการนำเสนอ ซึ่งต้องใช้ตาราง แผนที่ และรูปภาพประกอบในการบรรยาย และในการนำเสนอผลการวิจัยโดยใช้ร่องรอยแหล่งที่มา ทั้งนี้ จึงได้รับความยินยอมจากผู้ให้ข้อมูล

9. จริยธรรมในการวิจัย

จริยธรรม เป็นการศึกษาเกี่ยวกับความดีงามทางสังคมมนุษย์ จำแนกแยกแยะว่าสิ่งไหนดูถูกและดี ให้ดูดี หากจะอธิบายอย่างง่ายๆ แล้ว จริยธรรม หมายถึง การแยกตั้งสูกจากศีล ดีจากเลว

ในการวิจัยการนำเสนอข้อมูล ต้องเสนอในรูปที่เป็นความจริง ไม่บิดเบือนจากความเป็นจริง เพราะด้วยชื่อศีลคือ กิริการนำเสนอข้อมูล

บทที่ 4

ผลการศึกษา

รายงานการวิจัยเรื่องเจ้าพ่อมดินแดง : ความเชื่อของนักศึกษา บุคลากร
มหาวิทยาลัยขอนแก่น หมู่ 16 ตำบลในเมือง อั้งกฤษฎีก จังหวัดขอนแก่น ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาใน
ประดิ่นตั้งแต่ครั้งนี้ ถือ ประวัติความเป็นมาของเจ้าพ่อมดินแดง ความเชื่อในการนับถือองค์เจ้าพ่อมดิน
แดง ของนักศึกษาและบุคลากร ภายในมหาวิทยาลัยขอนแก่น ความสัมพันธ์ระหว่าง
มหาวิทยาลัยขอนแก่นกับเจ้าพ่อมดินแดง ดังเดียดคิดถึงปีชูบัน และนักศึกษาประดิ่นหลักที่กล่าวมาแล้ว
ยังมีประดิ่นอ่องอิกหลาบประดิ่นที่คงจะผู้ศึกษาได้ร่วบรวมไว้ในประดิ่นหลักห้างดัน ดังนี้

4.1 ประวัติความเป็นมาของเจ้าพ่อมดินแดง จากอดีตจนถึงปัจจุบัน¹

4.1.1 ประวัติความเป็นมาของเจ้าพ่อมดินแดง

ตามบทสัมภาษณ์ พลวงขัมเบ็ง ศิริเดชานนิ ดำเนินงานของศาสตราจารย์เจ้าพ่อมดินแดงนั้นมีอยู่ว่า มีชาติไทย
คนหนึ่งซึ่งชื่อว่า นายหลา สีแಡง ไปปะไข่เข้ามาจากบุรีรัมย์ แล้วเข้าของกลางมาทัน นำเข้ามาในเขตมหาลัย
อุบลฯ ด้วยฟัง ก็งั้น จึงกลับเป็นเจ้าพ่อมดินแดง

ในระหว่างแรกนั้น เกิดภัยเหตุบุบบึง คดยาจารย์ของราชบุนนิษฐ์ที่ประสารอุบบีเหตุการณ์
เสียชีวิตหลาภกัน ถนนสวรรยาศิริเดชานนิ ก็ไปปลุกธรรมชาติ นักศึกษาของเก่าแก่แยกออกจากพวกทำร้ายกัน
อะไรมาก่อนก็ถูกให้กัด ก็ถือให้มีการจัดสร้างศาลเจ้าพ่อมดินแดงขึ้นมาในสมัยกาลราชารช. ดร.พินล
กลกิจ ทั้งนี้เพื่อความเป็นสิริมงคล

จากการสัมภาษณ์ข้อมูล พล.อ.ดร.ชลิต จังควรชิต กล่าวว่า "ก่อน ปี พ.ศ. 2502 บนถนนม้าแคระ
ตัวเวฬห์และ ใจแรมขวัญมอ เป็นถนนที่ ใช้ในการเดินทางไปปัจจุบันนี้ ใจแรม ใจวัด ใจวัด
อุดรธานี ซึ่งเรียกว่า ถนน ขอนแก่น-อุดรธานี ซึ่งสมัยนั้นไม่มีมหาวิทยาลัยอยู่ในเมือง แต่วันนี้เรื่องเล่าต่อๆ

¹ ข้อที่เก็บมาตั้งแต่ ข้อที่เก็บมาตั้งแต่ พลวงขัมเบ็ง ศิริเดชานนิ 21 ตุลาคม 2531 นับถือครรภ์ 25 ปี มหาวิทยาลัยขอนแก่น
น้ำดื่มประวัติเจ้าพ่อมดินแดง ในหลวงรัชกาลที่ 9 ที่มีมหาวิทยาลัยขอนแก่น นับถือครรภ์ 25 ปี มหาวิทยาลัยขอนแก่น
สัมภาษณ์ พล.อ.ดร.ชลิต จังควรชิต อายุ 52 ปี กับที่เก็บมาตอนที่ 3 หลัง 1-3 หลัง 4-10 เมฆที่ 6 หน้า 3 หลังส่วนที่ 7 หลัง
สัมภาษณ์ นางสุจิลดา อุลวัน อายุ 33 ปี เจ้าหน้าที่สำนักงานสนับสนุนภารกิจที่ 4 พิเศษของมหาวิทยาลัยขอนแก่น กลับมารีบต่อจาก
โภคธรรม

หน้าสิบครรภ์ตอน 25 ปี น้ำดื่ม ที่เก็บมาตั้งแต่ พลวงขัมเบ็ง

หนังสือ SUR ประจำ 1 ปี ที่เก็บมาตั้งแต่ พลวงขัมเบ็ง

หนังสือเดือน หน้า ห้าข้อต่อห้องคือที่มีเมือง วิทยาลัยขอนแก่น

หนังสือรายใหม่ ถ้าไบรักจากพื้นที่นี้ องค์กรนักศึกษา ก่อไปอุบลฯ ประมาณ 45 ปี ที่เก็บมาตั้งแต่ พลวงขัมเบ็ง

กันว่า ประวัติของเจ้าพ่อมอดินແຄงนั้น ชื่อ มีนามว่า นายเหلا ซึ่งมีการพูดปมที่เกิดขึ้น 2 อย่าง ก็คือ อย่างแรก นายเหลา เป็นเจ้าของห้าง แล้วมีคนขโมยชั้งนา แล้วมาตามหาห้าง เดยถูกขังคายที่พื้นที่อำเภอ บริเวณของมหาวิทยาลัยขอนแก่น และอีกอย่าง ก็คือ นายเหลา เป็นใจร้ายไปขโมยชั้งนา อีกครั้งหนึ่ง ที่พื้นที่อำเภอ แล้วเดนเจ้าของห้างมาตามมา แล้วหาข้อหาในเขตพื้นที่มหาวิทยาลัยขอนแก่น พื้นที่นั้นเรียกว่าเป็นป่า เกื่องไกรวน จากแผนผังแสดงให้เห็นถึงประวัติของเจ้าพ่อมอดินແຄงดังนี้

รูปที่ 1² ประวัติเจ้าพ่อมอดินແຄงจากอดีตถึงปัจจุบัน

² ได้จากการประมาณเวลาของห้องนักเรียน ของสถาบันศึกษาฯ

4.1.2 ประวัติความเป็นมาของศาลเจ้าท่ออมอดินແಡງ

ชาวบ้านได้มีการสร้างศาลเจ้าท่ออมอดินແດงมา ก่อนนี้แล้วคือมีรูปแบบกึ่งแบบศาลาšeาดีชา หรือศาลาพระอุณิ และชาวบ้านในเหตุนี้ได้มีการสร้างบูชามา ก่อนนี้แล้ว

จากนั้นมา มีเหตุการณ์ที่ชวนให้เข้าว่าศาลเจ้าท่ออมอดินແດงทั้งหลังได้ชำรุด เกิดขึ้น ทั้งการเกิดอุบัติเหตุ น้ำขึ้นครึ่ง พื้นดินพล ลดลง ดินระยับดิน ได้เป็นนาขกรรุ闷นคิว ได้มีการก่อตั้งมหาวิทยาลัยขึ้น ต่อมาทางรัฐบาลได้จับทำแผนพัฒนาครรษฐ์กิจแห่งชาติขึ้น จึงทำให้เกิดภัยธรรมชาติ ไม่นาน พร้อมกับการสร้างศาลาขึ้นมาใหม่ ที่เป็นสถาปัตยกรรมไทยที่มีลักษณะพื้นเมือง ฯ กับการสร้างรั้วค้อมเอกสารเจ้าท่ออมอดินແດงเข้ามา เป็นหนึ่งในอาณาเขตในมหาวิทยาลัยขอนแก่นเพื่อการกำหนดเขตพื้นที่ ที่รั้วจะแทนและแบ่งอนุสาวรีย์ที่อื่นๆ ได้มีการสร้างศาลเจ้าท่ออมอดินແດงขึ้นมาใหม่อีกครั้ง เพื่อให้สูงเท่าสมกับมหาวิทยาลัยขอนแก่น และสมศักดิ์ศรีของเจ้าท่ออมอดินແດง ด้วยความร่วมมือกันของพ่อค้าแม่ค้า ที่ร้าวการค้าขายของผู้บริเวณมหาวิทยาลัย และชาวบ้านที่อาศัยอยู่โดยรอบบริเวณมหาวิทยาลัย และที่มีความเชื่อต่อเจ้าท่ออมอดินແเดง จึงได้มีการเป็นการบูรณะ ดังรูป ถือเป็นศาลาเดิมปีชุบัน

รูปที่ ๑ ศาลเจ้าท่ออมอดินແດงเดิมในปีชุบัน ซึ่งก็จาก การร่วมมือ ร่วมทุน
ของพ่อค้าแม่ค้า และชาวบ้าน บริเวณโดยรอบมหาวิทยาลัย

ก่อนนานนั้นหน่อย พ่อค้า แม่ค้า และชาวบ้านที่เป็นผู้รับผิดชอบดูแลบ้านเรือนรักษาศาลาเจ้าท่ออมอดินແเดง อยู่แล้ว ไม่ใช่จากสภากาชาดไทยที่ต้องทำมาหากิน และไม่มีทุนทรัพย์มากพอที่จะหอบหุบารุง รักษา ปรับปรุง ศาลาเจ้าท่ออมอดินແเดงให้ดี ให้เจริญ ได้นั้น จึงลงมือกัน ตลอดจนบัดการะ หน้าที่ การดูแลรักษา ทะบูบารุง บริหารจัดการ เกี่ยวกับศาลาเจ้าท่ออมอดินແเดงให้แก่บ้านมหาวิทยาลัยขอนแก่น ผู้เป็นเจ้าของพื้นที่